

nogle Modifikationer, og dertil sluttede sig ligeledes Professor Clausen. Martensen udtalte derefter — det er kun et Referat; Kirkekommissionens Forhandlinger ere ikke stenografere —, at „i Principet kunde han ikke samstemme med noget af de andre Forslag, hvormeget han end kunde føle sig tiltalt af Flertallets, forbi det var saa overmaade moderat, de stode alle tre paa samme efter hans Mening urigtige Basis; Lyngdepunktet toges fra Overbestyrelsen og lagdes i den enkelte Menighed. Der var ingen Minister, der kunde unddrage sig for at tillægge en saadan Indstilling en ubetinget Vægt, naar ikke overveiende eller tvingende Grunde vare tilstede. Den overordnede Autoritet, fra hvem Ledelsen skulde udgaa, kom kun til at udøve en vis kontrollerende Virksomhed; den kom kun til at have et Veto, til at kunne udøve et Korrektiv, men den Forbindelse, hvori dette enkelte Led skulde sættes til det Hele, faldt bort; den høiere Indsigt, som man kunde og maatte forudsætte hos den kirkelige Overbestyrelse, blev neutraliseret, den havde man ingen Brug for paa denne Maade“. Og længere hen udtalte han, at „han kunde føle sig hendragen til Flertallets Forslag, og i og for sig betragtede han det ikke som farligt; men han frygtede for og havde Betænkelighed ved at gaa ind derpaa af den Grund, at man havde betraadt en Vej, som nødvendigvis maatte føre videre“. Professor Clausen sluttede sig hertil, idet han sagde, at „han var enig med Martensen i, at man ved dette Forslag kom ind paa en Vej, hvor det var uundgaaeligt, at den egentlige Myndighed kom til at glide over fra Regjeringen til Menigheden“. Dette er jo væsentlig det Samme, som jeg har udtalt. At mine Betænkeligheder ikke ere blevne svækkede derved, at de samme Betænkeligheder i 1868 ere blevne udtalte af disse to naunkundige Mænd, vil man vel kunne forstaa. Dersom der altsaa her var Tale om et Lovforslag, der skulde skabe en vedvarende Tilstand, en Tilstand, der skulde bestaa, indtil vi fik et nyt Lovforslag, kunde jeg ikke gaa ind derpaa, men som det her foreligger, er det jo kun et Forslag om, at der skal gøres et Forsøg paa 5 Aar. Jeg har aldrig tænkt, at en saadan Ordning strax skulde udvilles sig hen til, at Menighederne fik den overveiende Indflydelse, og Kirkebestyrelsen saa godt som ingen. Jeg har tænkt mig, at det i Tidens Løb kunde udvikle sig dertil; men at det i de 5 Aar skulde komme saa vidt, kan jeg ikke tro. Derfor er der heller ikke saa megen Fare ved at gaa ind derpaa. Derimod kan der nok i de 5 Aar indhentes nogen Erfaring. Det kan nok i den Tid blive aabenbart, i hvilken Retning Udviklingen vil gaa, og saa har jeg den Tro til den Regjering og det Landsting, vi have om 5 Aar, og som jo ville være faldede til at varetage de konservative Interesser, at dersom det viser sig, at Udviklingen gaar i den Retning, at Indflydelsen gaar fra

Regjeringen over til Menighederne selv, de saa ville sige Nei til, at Tilstanden fortsættes, og naar det kun gjaelder om at sige Nei, er Regjeringen og Landstinget jo overordentlig stærke. Der er da efter min Mening ingen Fare ved at gaa ind paa dette Forslag, men der opnaas det Gode, at vi i Virkeligheden kunne i disse 5 Aar skaffe os en Erfaring, hvorpaa der saa siden kan bygges, og derfor kan jeg, skjøndt jeg har stor Betænkelighed ved Ordningen i og for sig, anbefale det foreliggende af den høitærede Minister stillede Forslag.

Bøffen: Det er uregtelig paafaldende, at en Sag af saa overordentlig Betydning som den foreliggende ikke har kunnet tilbringe sig større Opmærksomhed her i Salen, end at Thinget er saa lidet fuldtalligt som i dette Dieblit. Der er neppe nogen Sag, der i sin fulde Gjennemførelse vil virke mere indgribende i mangfoldige Forhold end den, vi her forhandle. Jeg opfatter dette saaledes, at Thingets ærede Medlemmer egentlig ikke ret ere fortrolige med Muligheden af, at denne Sag i dette Dieblit virkelig kunde se ud til, at den var ved at blive ført til en om end kun midlertidig Afgjørelse. Der foreligger i dette Dieblit forskellige Ændringsforslag til Lovforslaget og det Ændringsforslag af en temmelig indgribende Betydning. Ogsaa med Hensyn til Ændringsforslagene i og for sig antager jeg, at ikke saa Medlemmer ville være i Tvivl om, hvorvidt de ville kunne give dem deres Stemme, saavel de, der ere stillede fra den ene som fra den anden Side; i begge Henseender er der altsaa Fravigelse fra tidligere Standpunkter, som vistnok de færreste ere fuldt forberedte paa at træffe deres endelige Afgjørelse om. Jeg ser derfor ikke rettere, end at, saaledes som Sagen foreligger i dette Dieblit, maa Alle være bedst tjente med, at den bliver Gjenstand for en noget nøiere Overveelse. De Synspunkter, som her ere komne frem fra forskellige Sider, have vistnok deres fulde Berettigelse, men ogsaa Krav paa at underkastes en Drøftelse, som ikke vil kunne blive dem tilbed i dette Møde og paa et saa sent Tidspunkt af Rigsdagssamlingen som nu. Jeg tillader mig derfor at foreslaa, at denne Sag tilbagevises til Udvalget, der er nedsat angaaende Loven om Besættelsen af Præstetaldene.

Formanden (Krabbe): Forhandlingen dreier sig altsaa nu om det fremsatte Forslag om at tilbagevise Lovforslaget til det nævnte Udvalg.

Bille: Det er jo indlysende, at i nærværende Dieblit kan et saadant Forslag ikke faae anden Betydning end den, at Folkethinget afstøres fra at tage en endelig Beslutning i denne Sag nu; men det forekommer mig ogsaa, at dette